

Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет імені
Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)

**VI Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”
Збірник тез доповідей**

4-5 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

4-5 квітня 2024 р.

**Мукачево
2024**

Нестерова С. Використання EXCEL в управлінському обліку малого та середнього бізнесу	121
Петричко М. Національна економіка України в умовах воєнного стану та напрямки її відновлення	123
Пігош В. Державний фінансовий контроль в умовах воєнного стану: реалії та виклики	126
Реслер М. Вплив інформаційних технологій на ведення управлінського обліку	128

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Бочко О., Саган В. Соціально-відповідальний маркетинг в межах Індустрії 5.0	130
Гасуляк С. Роль інформаційних технологій в управлінні інноваційною діяльністю	131
Кампов Н., Касинець О. Інноваційні технології у діяльності санаторно-курортного господарства	133
Лизанець А. Розвиток кредитних спілок в Україні в умовах воєнного стану	136
Любіцева О., Сировець С. Використання геоінформаційних технологій в туризмі	139
Пугачевська К., Гейман Д. Інститути спільного інвестування: економіко-правовий аспект	142
Савчин Є. Інвестиційне забезпечення діяльності підприємств в кризових умовах	144
Семенчук В. Інвестиційно-інноваційна діяльність в Україні	145
Стегней М., Михальчинець Н. Стратегічний інноваційний розвиток територій в умовах реальних загроз	147
Черниченко Т. Політика стимулювання інноваційного розвитку на макроекономічному рівні	149

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Éva Szaboles, Sofiya Chovriy DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION IN MODERN CONDITIONS	151
Атрощенко Т., Пинзеник О. Професійна компетентність керівника закладу дошкільної освіти: наукова дефініція та вимога сьогодення	153
Вербовський І., Кисла О. Цифрові технології в управлінні освітнім процесом: виклики та перспективи	155
Ільтьо Г. Цифрова компетентність в освітньому просторі	158
Клецун І. Комплексно-цільове управління неформальною освітою педагогів у системі науково-методичної роботи	159
Лібак Н., Молнар-Чатлош А. Підготовка майбутнього вчителя до роботи в новій українській школі	162
Миськів Г. Роль соціальних медіа у підвищенні ефективності навчання студентів	164
Орбан В., Яцура М. Досвід формування інформаційно-цифрової компетентності в закладах освіти Великої Британії	167
Товканець Г. Цифрова педагогіка у формуванні освітнього простору закладів вищої освіти	169
Товканець О. Інформаційно-середовищний підхід у розвитку здоров'язберігаючих компетентностей здобувачів освіти	172
Сідор Ю., Фенчак Л. Особливості планування та організації навчальної діяльності при змішаній формі навчання в умовах початкової освіти	174
Фізеші О., Фізеші Й. особливості фінансування закладів початкової освіти США та Канади	176
Швардак М. Процес прийняття управлінських рішень керівником закладу освіти	178

- підвищення ефективності використання ресурсів;
- підвищення рівня сервісу для контрагентів;
- зниження витрат;
- підвищення організаційної дисципліни
- формування єдиного інформаційного середовища.

Зазвичай, не всі показники визначені, але головне - за рахунок яких інструментів, об'єктів інформаційної системи досягаються такі результати [2].

Інформаційні системи допомагають вирішувати проблеми, наприклад, прискорюючи обробку даних первинних документів; автоматизація розрахунків автоматизація формування основної книги, балансового звіту та інших форм звітності тощо. Системами бухгалтерського обліку є програмні комплекси, призначені для автоматизації вирішення як індивідуальних бухгалтерських задач, так і комплексних задач для виконання планування, моніторингу, аналізу, управління та прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Грибовська Ю.М. Застосування інформаційних систем в управлінні підприємством/Ю.М. Грибовська, Ж. А. Кононенко//Економіка та суспільство.-Випуск № 47, 2023.
2. Ларченко О. В. Ефективність впровадження інформаційних систем в управління підприємством. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2020. №1. С. 278-284.
3. Шмигель О. Інформаційні системи бухгалтерського обліку в управлінській практиці менеджменту підприємства. Економічний дискурс. 2023. Випуск 1-2. С. 56-65.

УДК 657.1

СВІТЛАНА НЕСТЕРОВА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ВИКОРИСТАННЯ EXCEL В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Процес управління на підприємстві – різноплановий, та охоплює різні сфери діяльності. Одна з них – прийняття тактичних та оперативних рішень, орієнтуючись на наявну інформацію кількісного та якісного характеру. Така інформація повинна охоплювати дані минулих періодів, експертну оцінку актуального середовища, в якому функціонує підприємство, брати до уваги перспективи розвитку та горизонт планування. За функціональною областю така інформація може бути класифікована залежно від того, які аспекти бізнесу вона відображає, наприклад, фінанси, виробництво, маркетинг, персонал і т.д. У будь-якому разі обробка такої інформації, висновки, зроблені на її основі та прийняті управлінські рішення – це предметна галузь управлінського обліку. За одним з визначень, управлінський облік – самостійний напрям обліку підприємства, яке забезпечує топ менеджмент інформацією, необхідною для планування, управління, контролю і оцінки показників підприємства в цілому, а також її структурних підрозділів [1]. Вікі дає визначення управлінському обліку як процесу збору, накопичення та аналізу даних, інтерпретації та представлення фінансової та виробничої інформації, яка буде основою для прийняття керівництвом оперативних та стратегічних рішень. Існує

Секція 4. Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях

поширена думка, що управлінський облік є не обов'язковим доповненням до бухгалтерського – якщо мова йде про середній або великий бізнес, вимагає додаткових ресурсів, яких у малих підприємств не завжди достатньо. На наше переконання, така думка хибна, адже завдання, які постають перед бухгалтерським обліком, різняться, а часто навіть створюють, так би мовити, «конфлікт інтересів» між цілями ретроспективного аналізу (бухгалтерський облік базується на даних звітних періодів) та перспективного аналізу (поле для прийняття рішень в рамках управлінського обліку). Більше того, якщо умовний головний бухгалтер чи особа, що його замінює, націлена на збереження коштів підприємства, максимально регламентований спосіб ведення і звітності бізнесу, усталеність процедур, уникання будь-якого ризику, то фінансовий менеджер, фінансовий консультант, економіст, який працює з даними управлінського обліку – навпаки, орієнтований на пошук нових, часто ризикованих шляхів ведення бізнесу заради досягнення сталого успіху. Саме тому, недалекоглядною є практика створення «карго» управлінського обліку, навішуючи його ведення як додатковий обов'язок бухгалтера. Різні підходи, різні цілі, різні горизонти розв'язання проблем розвитку бізнесу.

У табл. 1 наведено основні відмінності між управлінським та бухгалтерським обліком.

Щодо необхідності ведення управлінського обліку на підприємствах малого бізнесу, то аргумент про недостатність ресурсів ще донедавна був основним. Але на даний момент часу він здає позиції: поява штучного інтелекту, безкоштовних або недорогих сервісів BI, суттєве зниження вартості праці спеціалістів з бізнес-аналітиків створює можливості, які раніше були дійсно не завжди доступні для малого бізнесу. Крім того, можна активно послуговуватись табличним процесором від Microsoft Excel або Google Sheets [2]. Сучасні версії дозволяють виконувати складні завдання, забезпечуючи при цьому легкість роботи на середньому експертному рівні. Так, вони більш обмежені, аніж спеціалізовані програми для ведення бухгалтерського обліку, і не можуть замінити їх (і не потрібно намагатись це робити), але мають безліч переваг саме для управлінського обліку, щоби не намагались заперечити розробники сучасних комерційних спеціалізованих програмних продуктів.

Таблиця 1

Розбіжності між управлінським та бухгалтерським обліком

	Бухгалтерський облік	Управлінський облік
Користувачі	Зовнішні користувачі	Внутрішні користувачі
Регулярність	У відповідності до вимог законодавства	На розгляд керівництва
Вимоги до формату	У відповідності до стандартів	Не регламентується
Мета складання	Націлений на випуск тієї звітності, яка вимагається нормативними документами	Націлений на забезпечення інформацією для прийняття рішень
Характер інформації, що використовується/відображається	Історична, фінансова	Різноманітна, залежно від цілей
Програмне забезпечення	Спеціалізоване програмне забезпечення	Excel+Power Query, Google Sheets, Power BI, спеціалізоване програмне забезпечення

Головне обмеження – допустимий об'єм вхідної інформації – перестає бути проблемою, якщо задачі управлінського обліку розбивати на підзадачі: прогнозування, бюджетування, аналіз витрат, SWOT-аналіз, клієнтський аналіз тощо.

Основними перевагами Excel є такі:

Гнучкість: Excel дозволяє створювати власні таблиці, формули та макроси, що дає можливість адаптувати програму до потреб конкретного обліку.

Легкість використання: інтерфейс Excel досить простий, і багато функцій можна вивчити швидко. Це дає змогу швидко розпочати ведення обліку без додаткової підготовки.

Можливість аналізу даних: Excel має вбудовані інструменти аналізу даних, такі як сортування, фільтрація, групування та створення зведених таблиць, що дозволяє легко відслідковувати та аналізувати дані.

Спільний доступ: файли Excel можна легко обмінювати та редагувати кількома користувачами одночасно через хмарні сервіси, такі як OneDrive або Google Диск.

Наявність шаблонів: Excel містить багато вбудованих шаблонів для різних видів обліку, таких як фінансовий, кадровий, складський облік тощо, що полегшує початок роботи.

Інтеграція з іншими програмами: Excel може легко інтегруватися з іншими програмами Microsoft Office, такими як Word або PowerPoint, що полегшує створення звітів та презентацій на основі даних з Excel.

Автоматизація за допомогою надбудови Power Query: додаткового функціоналу до основного програмного забезпечення. Він дозволяє імпортувати, обробляти та зв'язувати дані з різних джерел, таких як бази даних, текстові файли, веб-сервери тощо, та проводити над ними різноманітні операції, такі як фільтрація, сортування, групування та обчислення. Power Query дозволяє автоматизувати багато операцій з обробки даних та створювати зручні та ефективні процеси роботи з ними.

Таким чином, вдале поєднання простих та складних цифрових рішень для цілей управлінського обліку дасть можливість без особливо зайвих витрат розгорнути сучасну систему аналізу і вирішити дилему «немає коштів – не має управлінського обліку для малого бізнесу».

Список використаних джерел:

1. Шмигель О.Є. Особливості запровадження ведення управлінського обліку на підприємстві// *Сталий розвиток економіки*. – 2019. -№2(43). – С.140-146

2. Белявцева Т.В., Біла Ю. А. Економічний аналіз засобами Microsoft Excel. Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/25233/1/Byelyavtseva.pdf;jsessionid=9C714EC49432F3EDD7777D658F64B580>

УДК 330.13

МАРІЯ ПЕТРИЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ВІДНОВЛЕННЯ

Агресія росії проти України завдала серйозної шкоди національній економіці країни. За експертними оцінками, загальні втрати економіки України внаслідок війни досягли 50% ВВП країни. Основними факторами економічних втрат в Україні є:

- Фізичні пошкодження інфраструктури. Внаслідок російських обстрілів і бомбардувань зруйновано чи пошкоджено значні частини промислової, транспортної та енергетичної інфраструктури України. Це призвело до зупинки виробництва, транспортування товарів і послуг, а також зростання цін на енергоносії.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>